

УПРАВЛІНСЬКА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ТА ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ

<https://doi.org/>

© Лемішовська О. С., Михайловський В. О., 2023

Розглянуто принципи формування управлінської звітності як інструментального засобу в системі функцій управління підприємством. Аргументовано її функціональну роль та місце в сучасній системі управління залежно від специфіки і характеру діяльності підприємства. Проаналізовано підходи до встановлення критеріїв економічної доцільності практичного впровадження на підприємстві системи управлінського обліку та управлінської звітності (її окремих форм) з наведенням погляду авторів на функціональне призначення інформаційних потоків цього виду звітності. Обґрунтовано новий погляд на управлінську звітність як інформаційний інструментарій у сучасній системі управління підприємством. Узагальнено сучасні тенденції до удосконалення управлінської звітності й на основі принципів сучасних концепцій управління та оприлюднення інформації про функціонування підприємства в різних видах звітності сформульовано окремі пропозиції для підвищення рівня інформативності управлінської звітності.

Ключові слова: управління; інформаційне забезпечення; управлінський облік; управлінська звітність; звіт про управління; принципи; регламентація; користувачі.

Постановка проблеми

В умовах динамічних змін сучасного економічного середовища, які перманентно створюють нові умови ведення діяльності суб'єктами господарювання, необхідна відповідного типу система інформаційного забезпечення. Стандартизовані показники фінансової звітності стали малопридатними для обґрунтування та прийняття ефективних управлінських рішень, як оперативних, так і тактичних. Тепер більшість компаній визнають потребу впровадження у практику управлінської звітності як інструментального засобу управлінської системи, що забезпечує оперативну інформацію. Саме тому в умовах, які склалися у глобальному і вітчизняному економічному середовищі, актуалізуються “теоретичні і практичні розробки, що спрямовані на вдосконалення наукової концепції формування управлінської звітності, а також вироблення механізмів, що дадуть змогу адаптувати її до практики вітчизняних підприємств” [1].

Актуальність дослідження

Актуальним і вкрай необхідним для практики методологічним обліковим завданням визнано виявлення взаємозв'язку інформації фінансової та управлінської звітності, місця кожної з них у процесі прийняття управлінських рішень зовнішніми та внутрішніми користувачами. Впровадженням звіту про управління на основі імперативних приписів підвищило актуальність нормування суб'єктами господарювання управлінської звітності, зокрема окреслення меж її інформаційного простору, проблематики взаємозв'язку інформації фінансової та управлінської звітності, місця

останньої з них у прийнятті управлінських рішень, що обґрунтовує актуальність виконаного дослідження, результати якого висвітлено у цій статті.

Формулювання мети та завдань статті

Мета статті полягає у критичному аналізі принципів формування змістових параметрів управлінської звітності в українській практиці, критеріїв оцінювання її формальних характеристик з погляду сучасних управлінських потреб та формулюванні загальних напрямів розвитку цієї форми звітності для підвищення ефективності управлінських систем. Методологічна основа дослідження ґрунтується на діалектичному підході та системному методі вивчення проблематики інформаційного забезпечення сучасних управлінських процесів, визначення функції управлінської звітності в сучасних системах управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Управлінську звітність у тематичних дослідженнях розглядають як важливу складову в системі інструментальних засобів менеджменту, а тому проблематики формування адекватної для сучасної практики системи звітності стосується багато праць вітчизняних і зарубіжних дослідників. У публікаціях науковців та аналітичних оглядах практики управління зазначають, що в сучасних умовах ведення господарської діяльності управлінська система підприємства потребує нового, адекватного економічним умовам формату управлінської звітності. Новий тип управлінської звітності теоретики і практики пропонують сформувати, удосконалюючи наявні теоретичні засади чи виробляючи суттєво нову концепцію. Важливою і не вирішеною проблематикою, досліджуваною у більшості тематичних праць, є питання інтеграції інформаційних потоків фінансової та управлінської звітності, а також недостатньо чітко визначене позиціонування управлінського обліку в загальному обліковому циклі. У цьому контексті Л. Л. Гевлич та І. Г. Гевлич зазначають, що “виявлення взаємозв’язку інформації фінансової та управлінської звітності, місця кожної з них у процесі прийняття управлінських рішень зовнішніми та внутрішніми користувачами є важливим методологічним обліковим завданням та водночас практичним завданням менеджменту” [2].

Проаналізувавши тематичні дослідження і публікації, можна акцентувати на неоднозначності поглядів науковців на інформаційні параметри управлінської звітності та конкретизації напрямів використання її показників. Наприклад, К. В. Шевчук аргументує, що “управлінська звітність вводиться для забезпечення безпосередньо управлінського впливу на діяльність підприємства і є одним із найнадійніших джерел інформації, яка реалізується через її функції та завдання” [3], тобто призначена суто для внутрішнього використання. На противагу такому погляду, З.-М. Задорожній та І. Омецінська обґрунтовують ширший погляд на можливості її використання (крім внутрішніх користувачів, також і зовнішніми), аргументуючи свою позицію тим, що управлінська звітність як категорійне поняття охоплює всі види звітності (фінансову, внутрішньогосподарську, податкову, статистичну, нефінансову, інтегровану) [4].

У своїй публікації І. Й. Яремко та М. В. Заворітній стверджують, що “основною роллю та метою ведення управлінської звітності на підприємстві є забезпечення потреби управлінського персоналу своєчасною, релевантною та зрозумілою інформацією, яку можна раціонально використати для визначення тенденцій чи відхилень від спланованого на основі відповідним чином визначеної структури економічних та неекономічних показників”. Науковці аргументують, що такого типу звітність “дозволяє управлінцям оцінити, спрогнозувати та контролювати поточний або майбутній курс діяльності базового суб’єкта господарювання” [5]. Тому, як зазначає О. В. Фоміна, “система управлінської звітності в цілому повинна охоплювати всі об’єкти та процеси управління на підприємстві й потребує внутрішньогосподарського нормативного регулювання організаційно-методичних питань її підготовки і представлення, оскільки вона повинна бути гармонізованою з іншими корпоративними (внутрішніми) стандартами” [6].

Науковці дотримуються різних поглядів щодо змісту і характеру інформації у такого типу звітності. Наприклад, у своїх розробках І. О. Гладій обґрунтовує позицію, що “під формою управлінської звітності слід розуміти систему облікових і розрахункових показників, якою характеризують стан елемента внутрішньої звітності, представленої в певному форматі відповідно до внутрішніх регламентів” [1]. Приблизно такого самого погляду на базисну основу управлінської звітності дотримуються науковці О. Т. Поліщук і Н. О. Шимко, в роботі яких “запропоновано наступні компоненти в структурі управлінської звітності: систематизована інформація про фінансове становище і результати діяльності підприємства та система ключових показників діяльності й дані про виконання бюджетів” [7].

Виклад основного матеріалу дослідження

Практична затребуваність інформації на основі специфічної форми обліку, зорієнтованої на внутрішні потреби управлінських органів, існує тривалий час: “розвиток і вдосконалення виробничого процесу у другій половині XIX ст. сприяли появі на підприємстві ще однієї форми бухгалтерського обліку – аналітичної бухгалтерії, покликаної вираховувати собівартість продукції. З одного боку, це було необхідно для визначення ціни, з другого – для управління тієї ж таки собівартістю” [8, с. 20]. Для сучасних управлінських потреб формування управлінського звіту того чи того виду і формату розглядається як комплексний процес у координатах виявлення інформаційної проблеми та шляхів її вирішення.

З теоретичного і практичного погляду метою будь-якого виду звітності є надання зацікавленим користувачам повної й обґрунтованої інформації, яка сприяє прийняттю раціональних управлінських рішень у конкретних економічних ситуаціях (внутрішні й зовнішні користувачі) [9]. Безпосередньо управлінську звітність в узагальненому розумінні розглядають як вид звітності, спрямований більшою мірою на забезпечення ширших потреб в інформаційних потоках керівного органу та структурних підрозділів підприємства. Її змістові параметри розглядають за формою взаємопов’язаної структури даних на основі систематизованих показників та їх візуалізації.

У формалізованих видах звітності (фінансова, податкова, статистична) законодавчо визначена конкретна побудова їх статей, вимоги (методи) систематизації та узагальнення в цих формах даних та деякі інші аспекти регламентації їх підготовки та подання. Організована і впроваджена у практику система управлінського обліку та звітності за змістовими і сутнісними характеристиками зорієнтована на деталізованішу (аналітичний аспект) інформацію у формі показників, придатних для підсилення тих чи тих аргументів під час розроблення рішень в оперативному режимі. Джерелами формування управлінської звітності дедалі більше стає не тільки традиційна для бухгалтерської сфери інформація, а й ширший набір даних, отриманих із зовнішнього інформаційного простору.

Структуру управлінської звітності різних підприємств об’єктивно зумовлюють їх організаційно-структурні особливості, специфіка функціонування й характер діяльності. Наведені та інші фактори визначають специфіку побудови процесів управління підприємством, що відповідно впливає на інформаційні потреби для управлінських цілей, тобто параметри, періодичність та формат управлінської звітності. Тому формування адекватної для конкретного підприємства системи управлінської звітності є основою її практичної цінності. Ураховуючи зв’язок інформації управлінської звітності із загальною інформаційною системою підприємства, її регламентують відповідними внутрішніми нормативними документами суб’єкта господарювання із зазначенням у них її форми (окремих звітів), термінів і способів їх надання.

Побудова управлінської звітності традиційно концентрується на процедурах формування інформації про доходи та витрати за підрозділами (центрами відповідальності), видами діяльності чи конкретними видами продукції (робіт чи послуг). Головними принципами, які покладено в основу формування управлінської звітності, вважають повноту і достовірність визначеного поля інформації, а також ефективність, критерієм оцінювання якої є перевищення ефекту від використання інформації

над витратами, пов'язаними із її збиранням, систематизацією та узагальненням. Формування управлінської звітності ґрунтується на базових принципах, що визначають її теоретичну основу, адекватний для конкретного підприємства склад і структуру звітності, та регламентах про порядок її складання.

У межах інформаційної взаємодії публічної стандартизованої фінансової та варіативного типу управлінської звітності проміжне місце займає звіт про управління, який є імперативно визначеним "документом, що містить фінансову та нефінансову інформацію, яка характеризує стан і перспективи розвитку підприємства та розкриває основні ризики і невизначеності його діяльності" [10]. Він вважається складовою фінансової звітності, а тому згідно із визначеною процедурою подається разом з нею. Відповідно до Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління, у ньому передбачено наводити також екологічну та соціальну інформацію із посиланням на показники фінансової звітності (мікропідприємства та малі підприємства звільнено від обов'язку надання цього звіту, а середні підприємства мають право не відображати у звіті про управління нефінансову інформацію). Подібно до управлінської чи корпоративної звітності, форма та показники звіту про управління чітко не регламентовані, проте задекларовано, що цей звіт повинен містити нефінансову інформацію, тобто ту, що виходить за межі фінансової звітності.

Доходи і витрати підприємства є найакцентованішими об'єктами управлінського обліку і, відповідно, управлінської звітності. Вибір адекватних до специфіки конкретного підприємства підходів і методики формування інформації про ці об'єкти прямо впливає не тільки на об'єктивне встановлення джерел походження сумарного фінансового результату підприємства, але й розкриття таких даних за структурними утвореннями (внесок структурних підрозділів у сумарний прибуток суб'єкта господарювання). Останній аспект щодо інформаційного розрізу стає дедалі важливішим для обґрунтування реалізованої на підприємстві програми мотивації персоналу. Ефективність таких програм у сучасних концепціях (парадигмах) менеджменту та управління персоналом визнають вагомим фактором забезпечення ефективності діяльності компаній. Тому цілком обґрунтованими вважаємо пропозиції науковців про доцільність упровадження додаткових статей для підвищення реальності аналізу й оцінки структури витрат, деталізації джерел походження обсягів від реалізації. Зазначимо, що систему управлінської звітності слід розглядати не тільки з позиції підготовки відповідних інформаційних масивів для управлінських процесів, а і як засіб налагодження комунікативних відносин на підприємстві.

Практичну затребуваність управлінського обліку й управлінської звітності можна розкрити через їх функціональні завдання та орієнтири, які, зокрема, містяться у координатах формування оперативної інформації про фінансове становище, результати діяльності та поточний стан бюджетів підприємства за ключовими показниками діяльності [11; 12]. В управлінській звітності відображають і нефінансові показники (індикатори), такі як, наприклад, кількість клієнтів, що здійснили оплату (передоплату), або показники трафіку та його структуру тощо. Такого типу інформаційні параметри, безперечно, не мають чітко вираженої фінансової оцінки, однак інформують про фактори, що генерують грошовий потік. Управлінська звітність не має чітко окреслених класифікаційних характеристик, конкретно визначеної форми чи показників за охопленням часових періодів, періодичністю її складання та подання. Ці аспекти регулює підприємство, залежно від потреб різних користувачів, для яких передбачено надавати інформацію, у формі конкретного звіту (рис. 1).

Практичну дієвість (вплив інформаційних даних на рівень раціональності прийнятих рішень) сформульованої та впровадженої на конкретному підприємстві системи управлінської звітності необхідно оцінювати не тільки за критерієм своєчасності її подання, але насамперед на підставі таких факторів, як конкретність та зрозумілість (візуалізація) інформації для тієї чи іншої групи користувачів. Безперечно, передусім ураховують рівень об'єктивності та порівнянності наведених у ній даних різних типів та умовно визначеної економічності (витрати на підготовку звітності не перевищують ефекту управлінського впливу від використання поданої в ній інформації). Зважаючи на широкую амплітуду різнохарактерної інформації в управлінській звітності, важливим критерієм є взаємна

узгодженість різних видів показників та індикаторів (фінансові та нефінансові показники, способи їх формалізації на визначених чи введених у практику підставних бухгалтерських рахунках).

Рис. 1. Класифікаційна характеристика управлінської звітності

Примітка. Сформував автори на основі опрацьованих джерел.

Рациональність побудови (форму, схематичний формат) окремих складових (звітів) управлінської звітності можна достатньо об'єктивно оцінити через вибраний спосіб розміщення (диспозицію) у ній інформаційних показників, що дає змогу внутрішнім користувачам (працівникам підприємства) своєчасно оперувати ними. Зауважимо, що, як показує практика, щодо традиційних для суто бухгалтерської сфери показників значних труднощів переважно не виникає. Проблематику частіше створює використання тих інформаційних потоків управлінської звітності, що перебувають за межами різних видів обліку підприємства. Ця остання інформаційна компонента, безперечно, забезпечує вищий рівень інформативності управлінської звітності, якщо розглядати її як функцію менеджменту (поєднання загальної інформаційної бази підприємства і джерел інформації зовнішнього середовища).

У сучасній вітчизняній практиці управлінську звітність на багатьох підприємствах можна характеризувати як таку, що не набула змісту цілісної (комплексної) системи, яку можна було б класифікувати як вибудовану цілеорієнтовану модель обліково-аналітичної інформації [6; 12]. Йдеться про управлінську звітність як функцію менеджменту, яка на підставі наведеної у ній взаємодії широкого кола різних показників та їх систематизації дає змогу сформулювати узагальнений погляд на

діяльність підприємства чи його окремого структурного підрозділу. Разом з тим вважаємо, що відсутність загального методологічного базису для створення управлінської звітності є об'єктивним аргументом, оскільки потреби кожного підприємства в інформації, яка належить суто до сфери внутрішньогосподарського управління, абсолютно відмінні.

Розроблення та упровадження комплексної системи управлінської звітності чи окремого в звіту пов'язані з вибором доцільних і досяжних на практиці методів та інструментів формування каналів отримання, оброблення та передавання інформації. Застосування на практиці управлінської звітності починається із аргументації її потреби й економічної доцільності на підприємстві до того, як користувачі отримають її інформацію, тобто проходить через кілька умовно виділених етапів (рис. 2).

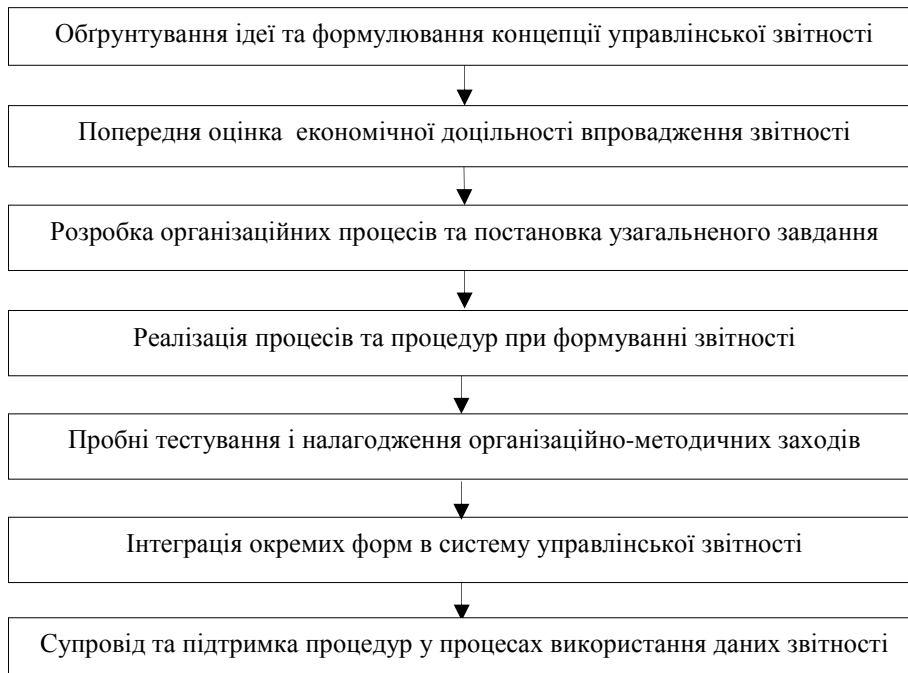

Рис. 2. Етапи розроблення та впровадження у практику управлінської звітності

Сформовано на основі джерел [5; 12; 14].

Реалізація кожного з них зачіпає таку проблематику, як визначення й обґрунтування підходів до консолідації інформації в межах системи управлінського обліку і звітності, вибір раціональних процедур для здійснення перетворень (агрегації) показників та індикаторів із використанням специфічних методів розрахунків. У сучасних мінливих умовах ведення господарської діяльності важливим аспектом є окреслення ступеня деталізації чи комплексності процесу або об'єкта, за якими необхідно розробити та формувати як окремий звіт, так і управлінську звітність загалом. Останнім етапом є вироблення способів інтеграції відокремлених звітів у систему управлінської звітності та доведення інформації до користувачів [5; 12].

Окреслення етапу впровадження на підприємстві управлінської звітності ґрунтується на формулюванні загальної ідеї щодо її необхідності (доцільності) для підприємства та практичному втіленні узагальненої концепції стосовно параметрів (формату) звітності та її структурних складових (окремих звітних форм). На цьому етапі внутрішніми положеннями визначають корисність того чи того компонента звітності з погляду інформації, яку він міститиме. Регламентують спосіб (методику) узгодження показників у окремих звітах та окреслюють джерела інформації. Із суто організаційного погляду визначають засоби (вартість) комп'ютеризації (автоматизації) для підготовки управлінської звітності [11]. Для оперативного використання на практиці даних такого типу звітності важливим є визначення послідовності руху інформації, тобто інтенсивність та обсяг необхідного потоку даних.

На етапі попереднього аналізу й оцінювання економічної доцільності впровадження управлінської звітності розраховують необхідні витрати, зокрема на кількість потрібного персоналу та витрати на його утримання, попередньо оцінюють майбутні вигоди та переваги від додаткового введення в облікову систему підприємства управлінського обліку. На етапі формулювання та затвердження завдання для виконавців приймають технічне завдання, що окреслює загальні вимоги до майбутнього звіту. Етап тестування та налагодження необхідний, щоб користувачі могли оцінити інформаційний продукт (управлінський звіт) та висловити свої побажання чи зауваження розробнику [5].

Роль та місце управлінської звітності в сучасних системах управління (рис. 3) визначено з практичного погляду, передусім із урахуванням того, що менеджерам різного рівня управління необхідна відповідно оброблена, систематизована та узагальнена інформація, перетворена на структуровану систему показників. У сучасній практиці завдяки можливостям інформаційних технологій намагаються ввести в систему управлінського обліку й управлінської звітності надмірну кількість інформації, що спричиняє перевантаження інформаційної бази і використання надто складних методик і розрахунків. Якщо користувачі й використовують надану їм інформацію такого типу у вигляді окремих звітів, у деяких випадках це не забезпечує отримання очікуваного ефекту від прийняття управлінських рішень. Бухгалтери у сфері управлінського обліку і звітності, по суті, спрямовують свою роботу на функції внутрішніх бізнес-аналітиків, складають стандартні звіти для конкретних цілей та аналізують інформацію для підрозділів; тісно спілкуються із працівниками всіх підрозділів і беруть активну участь у прийнятті рішень [13].

У дослідженнях також акцентують на тому, що управлінській та інтегрований облік, а також звітність, сформована за їх даними, є важливим інструментом не тільки корпоративного управління, а й контролю [15]. Для раціонального практичного використання неможливо розробити уніфіковану (чітку методологію та інструментарій) форму окремих звітів, тому кожен фахівець самостійно розробляє форми і рішення про методик для отримання зведених даних. На великих підприємствах внаслідок різних інформаційних запитів управлінські звіти набувають надмірно детального формату, оскільки в них намагаються викласти і проаналізувати кожне явище індивідуально (це істотно утруднює формування релевантних зведених даних).

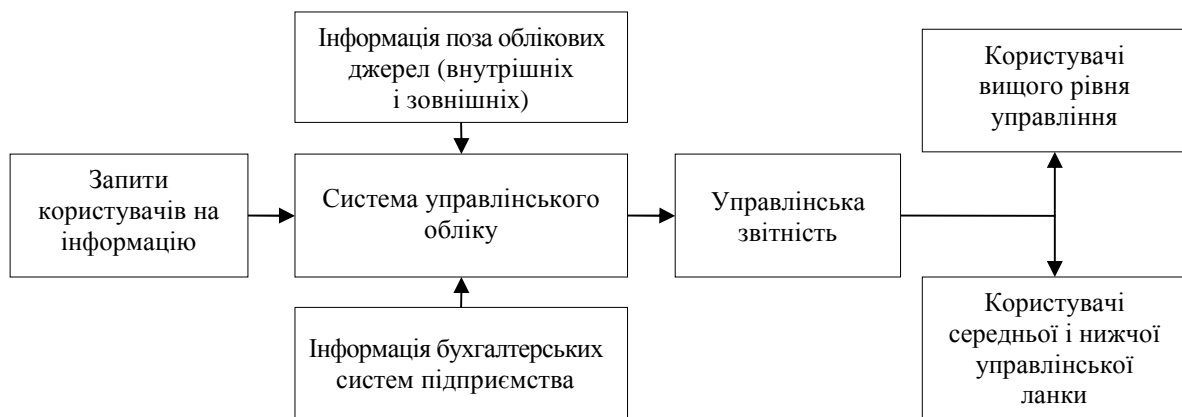

Рис. 3. Роль та місце управлінської звітності в системах управління підприємством

Примітка. Сформували автори.

У сучасній практиці управлінські звіти формуються автоматично за допомогою комп'ютерних систем та програмного забезпечення, доступного на підприємстві. Практика ведення управлінського обліку і звітності свідчить про залежність їх програмного забезпечення від бухгалтерських програм;

через відсутність фахівців зі складання і ведення управлінської звітності працівникам часто доводиться навчатися самостійно, попутно винаходячи форми звітів із урахуванням з особливостей діяльності підприємства [14].

Висновки

Результати дослідження дають підстави стверджувати, що управлінську звітність в умовах сучасного управління підприємством можна вважати одним із важливих інструментів для прийняття виважених управлінських рішень, розглядати як окрему складову чи підсистему (функцію) управління підприємством. Зростання потреби в управлінській звітності пов'язане з тим, що в ній можуть наводитись специфічні показники, не відображені в інших видах стандартизованої звітності. Для кожного окремого підприємства управлінська звітність повинна мати індивідуальні риси, проте у цій предметній сфері все-таки необхідно сформулювати загальні теоретичні положення із виробленням базової методології процесів формування управлінської звітності, що дасть змогу вибрати на конкретному підприємстві альтернативний із найприйнятніших для його специфіки варіант.

Перспективи подальших досліджень

Подальші дослідження у сфері управлінської звітності повинні спрямовуватись на добір досяжного сучасного інструментарію (системи інструментальних засобів) для їх раціонального використання під час формування специфічних інформаційно-аналітичних звітів для управлінських систем різних ієрархічних рівнів. Адекватно сформований для конкретного користувача звіт з урахуванням фактора візуального сприйняття інформації розширить можливості користувачів у сприйнятті інформації управлінської звітності.

Список літератури

1. Гладій І. О. Управлінська звітність підприємства: принципи формування. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. № 23. С. 604–608.
2. Гевлич Л. Л., Гевлич І. Г. Фінансова та управлінська звітність вітчизняних підприємств. *Економіка і організація управління*. 2020. № 1(37). С. 49–59.
3. Шевчук К. В. Роль управлінської звітності в обліково-інформаційній системі підприємства та особливості її формування. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. № 6. С. 137–140.
4. Задорожний З.-М. В., Омецінська І. Я. Внутрішньогосподарська звітність у системі управління підприємством. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2020. № 4. С. 169–184.
5. Яремко І. Й., Заворітній М. В. Управлінська звітність в системах управління та планування на підприємстві: особливості формування та змістові параметри. *Ефективна економіка*. 2022. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10282>.
6. Фоміна О. В. Управлінська звітність в системі обліково-аналітичного забезпечення менеджменту підприємства. *Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова*. 2016. Т. 21. Вип. 6(48). С. 201–205.
7. Поліщук О. Т., Шимко Н. О. Управлінська звітність підприємства: інформаційне значення й оптимальна структура. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 32. URL: <https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/784>.
8. Управління [переклад з франц. Домінік Ру, Даніель Сульє]. Київ: Основи, 1995. 448 с.
9. НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”: Наказ МФУ від 07.02.2013 № 73.
10. Методичні рекомендації зі складання звіту про управління: Наказ МФУ від 07.12.2018 № 982.
11. Осадча Г., Синявська Ю. Управлінська бухгалтерська звітність та критерії оцінки її ефективності. *Бізнес-навігатор: Наук.-виробн. журнал*. 2018. Вип. 6 (49). С. 223–227.
12. Пінчук Т. А., Шрам Т. В., Ісакова В.Є. Теоретичні аспекти складання управлінської звітності. *Економіка і суспільство*. 2016. Вип. 4. С. 347–351.
13. Целуйко О. Навіщо потрібен управлінський облік. *Баланс*. 2019. 4 вересня. URL: <https://balance.ua/news/post/zachem-nuzhen-upravlencheskiy-uchet>.

14. Гаркуша С. А. Запровадження управлінської звітності в системі управлінського обліку на підприємстві. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 39. С. 375–379.

15. Орехова А. І. Управлінська звітність як інструмент корпоративного управління та контролю. *Підприємництво і торгівля*. 2020. 27. С. 58–61.

References

1. Hladii I. O. (2018). Upravlinska zvitnist pidpriemstva: pryntsyipy formuvannia. Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky [Management report of the enterprise: principles of formation]. *Global and national problems of the economy*, 23, 604–608.

2. Hevlych L. L., Hevlych I. H. (2020). Finansova ta upravlinska zvitnist vitchyznianskykh pidpriemstv [Financial and management statements of domestic enterprises]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*, 1 (37), 49–59.

3. Shevchuk K. V. (2016). Rol upravlinskoï zvitnosti v oblikovo-informatsiïniï systemi pidpriemstva ta osoblyvosti yii formuvannia [The role and particularities of formation of managerial reporting in the business's accounting and information system]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, 6, 137–140.

4. Zadorozhnyi Z.-M. V., Ometsinska I. Ya. (2020). Vnutrishnohospodarska zvitnist u systemi upravlinnia pidpriemstvom [Intracompany reporting in the enterprise management system]. *Visnyk Ternopilskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu*, 4, 169–184.

5. Yaremko I. Y., Zavoritnii M. V. (2022). Upravlinska zvitnist v systemakh upravlinnia ta planuvannia na pidpriemstvi: osoblyvosti formuvannia ta zmistovi parametry [Managerial reporting in management and planning systems at the enterprise: formation features and content parameters]. *Efektivna ekonomika*. Retrieved from URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10282>.

6. Fomina O. V. (2016). Upravlinska zvitnist v systemi oblikovo-analitychnoho zabezpechennia menezhmentu pidpriemstva [Management reporting the system of accounting and analytical support of the enterprise's management]. *Visnyk ONU im. I. I. Mechnykova*, 21, 6 (48), 201–205.

7. Polishchuk O. T., Shymko N. O. (2021). Upravlinska zvitnist pidpriemstva: informatsiïne znachennia y optymalna struktura [Management reporting of the enterprise: information significance and optimal structure]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 32. Retrieved from URL: <https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/784>.

8. Upravlinnia (1995). Pereklad z frantsuzkoï Dominik Ru, D. Sulie [Management]. Kyiv: Osnovy, 448.

9. Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti NP(S)BO 1: Nakaz MFU vid 7.02.2002 r. No. 73 [General requirements for financial reporting NPAS 1: Order of the MFU]. Retrieved from URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

10. Metodichni rekomendatsii zi skladannia zvitnu pro upravlinnia: Nakaz MFU vid 07.12.2018 r. No. 982 [Methodological recommendations for drawing up a management report: Order of the MFU]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18>.

11. Osadcha H., Syniavska YU (2018). Upravlinska bukhalterska zvitnist ta kryterii otsinky yii efektyvnosti [Management accounting and criteria for evaluating its effectiveness]. *Biznes-navihator: nauk.-vyrobn. zhurnal*, 6 (49), 223–227.

12. Pinchuk T. A., Shram T. V., Isakova V. E. (2016). Teoretychni aspekty skladannia upravlinskoï zvitnosti [Theoretical aspects of management reporting. Economy and society]. *Ekonomika i suspilstvo*, 4, 347–351.

13. Tseluiko O. (2019). Navishcho potriben upravlinskyi oblik [Why is management accounting necessary?]. *Balans*. 4 veresnia. Retrieved from URL: <https://balance.ua/news/post/zachem-nuzhen-upravlencheskiy-uchet>.

14. Harkusha S. A. (2020). Zaprovadzhennia upravlinskoï zvitnosti v systemi upravlinskoho obliku na pidpriemstvi [Introduction of management reporting in the management accounting system at the enterprise]. *Infrastruktura rynku*, 39, 375–379.

15. Oriekhova A. I. (2020). Upravlinska zvitnist yak instrument korporatyvnoho upravlinnia ta kontroliu [Management reporting as a tool of corporate management and control. Entrepreneurship and trade]. *Pidpriemnytstvo i torhivlia*, 27, 58–61.

MANAGEMENT REPORTING OF THE ENTERPRISE: THEORETICAL - METHODOLOGICAL ASPECTS AND PRINCIPLES OF FORMATION

© *Lemishovska O. S., Mykhaylovskyy V. O., 2023*

The principles of formation and methodical basis of construction of management reporting, considered as an instrumental tool in the system of enterprise management functions, are considered. An analysis of the existing approaches to establishing the feasibility (economic justification) criteria for the practical implementation of the management reporting system at the enterprise, as well as their forms with the selection of the functional purpose of the reporting information flows, was carried out. The role and place of management reporting as an information toolkit in the modern enterprise management system is given. Problematic aspects in modern models of management reporting are given, which include: the introduction of an excessive amount of information into the system of management accounting and management reporting, which causes overloading of the information base and the use of overly complex methods and calculations; management reports are formed on the basis of software (accounting programs) in the absence of specialists in the preparation and maintenance of management reporting of the appropriate level of knowledge and skills in working with them. The recommendations of scientists on ways to improve approaches to the formation of management reporting based on the principles that are embedded in modern concepts of management and the publication of information about the functioning of the enterprise by various types of reporting are summarized. It is argued that the functional role and place of management reporting in the modern management system should be determined depending on the specifics and nature of the enterprise's activity. The conclusion is formulated that management reporting in the conditions of modern enterprise management can be articulated as one of the important tools for making balanced management decisions, considered as a separate component or subsystem (function) of enterprise management. The direction of further research in the field of management reporting is argued, which involves focusing attention on the selection of achievable modern tools (systems of tools) for their rational use in the formation of specific information and analytical reports for management systems of different hierarchical levels.

Key words: management; information support; management accounting; management reporting; management report; principles; regulation; users.